

BUGU

Dil ve Eğitim Dergisi

BUGU
Journal of Language and Education

3/4, 347-363

TÜRKİYE

www.bugudergisi.com

E-ISSN: 2717-8137

Araştırma Makalesi

Makale Geliş Tarihi: 21.11.2022

Makale Kabul Tarihi: 09.12.2022

Gökşen, C. (2022). Çıldırli Âşık Şenlik'in şiirlerinde geçen kişi adları. *BUGU Dil ve Eğitim Dergisi*, 3(4), 347-363.
<http://dx.doi.org/10.46321/bugu.103>

ÇILDIRLI ÂŞIK ŞENLİK'İN ŞİİRLERİNDE GEÇEN KİŞİ ADLARI*

Prof. Dr. Cengiz GÖKŞEN

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi cengizgoksen@gmail.com ORCID

Öz

19. yüzyılın ikinci yarısında Çıldır ve çevresinde yaşamış, Doğu Anadolu bölgesinin en büyük âşıklarından biri olan Şenlik, şiirlerinde lirik konulardan çok sosyal olaylara ve konulara yer vermiştir. Şenlik, konuları ve olayları işlerken gerektiğinde konunun içinde bulunanların ve olayların kahramanlarının isimlerini anmaktan çekinmemiştir. Şenlik'in şiirlerinin tamamını okuyanların ilk dikkatini çekecek unsurlardan biri şiirlerde geçen kişi adlarının çokluğuudur. Bu çalışmada Şenlik'in şiirlerinde geçen kişi adları tespit edilmiştir. Bunlar; dinle ilgili kişiler, devlet ve düşünce adamları, destan ve hikâye kahramanları, Şenlik'in çevresindeki kişiler olarak dört ana başlık altında tasnif edilmiştir. Bu isimler arasında Şenlik'in yaşadığı bölgedeki kişilere ait isimlerin fazlalığı dikkat çekmektedir. Bu durum, Şenlik'in yaşadığı dönemin sosyokültürel yapısı yanında, tarihine de ışık tutmaktadır. Bu itibarla, çalışmanın sonuç kısmında bu kadar ismin anılması sebepleri ve sonuçları üzerinde durulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Âşık Şenlik, Çıldır, âşıklık geleneği, âşık şiirinde kişi adları.

NAMES OF PERSONS MENTIONED IN ÇILDIRLI ÂŞIK ŞENLİK'S POEMS

Abstract

Şenlik who is one of the famous minstrels of the East Anatolia Region and lived in the second half of the 19th century in Çıldır and its surroundings gives an important place to social phenomena and issues from lyrical issues in his poems. While dealing with these issues and phenomena Şenlik openly indicates the names of heroes phenomena. One of the points which can attract the attention of a reader of Şenlik's poems is the prevalence of the names in his poems. In this study, persons' names take place in Şenlik's poems are determined and these names are arranged into four different categories religious, intellectuals and statesmen, epic, and story heroes, among the names of poems. Among these names, it attracts one's attention that these names are mainly associated with the region where Şenlik had lived. This situation gives information about sociocultural structure as well as the history of the period in which. In this context, the conclusion part of this study focuses on the reasons and results of the reference to the names.

Keywords: Âşık Şenlik, Çıldır, minstrel tradition, names of people in minstrel poetry.

* Bu makale, 12-13 Temmuz 2008 tarihlerinde Ardahan-Çıldır'da yapılan IV. Âşık Şenlik Sempozyumu'nda sunulan bildirinin yeniden düzenlenmiş hâlidir.

Ø. Giriş:

1850 yılında Çıldır'ın Suhara köyünde doğmuş ve bütün ömrünü (1850-1913) bu çevrede geçirmiş olan Çıldırılı Âşık Şenlik, şiirlerinde aşktan, sevdadan, muhabbetten, gurbetten, kısacası lirik konulardan çok sosyal konuları işlemiştir. Çalkantılı bir coğrafyada ve dönemde yaşamış olan Şenlik, içinde yaşadığı toplumun her derdiyle dertlenmiş, sosyal hayatın hemen her alanında yaşanan olumlu ve olumsuzlukları şiirlerinde yansıtmıştır. O şiirlerinde sosyal olayları ve konuları işlerken çevresindeki kişilerin olumlu davranışlarını alkışlarken olumsuzları çekinmeden eleştirmiştir. Bu tenkidi yaparken gerektiğinde kişi adlarını da vermekten çekinmemiştir. Bu yüzden şiirlerinde çok sayıda kişi adı geçmektedir. Onun şiirlerinin tamamını okuyanların ilk dikkatini çekecek hususlardan biri, şiirlerde geçen kişi adlarının çokluğudur. Şiirlerinde bu kadar çok kişi adı geçen bir başka âşık veya şairin varlığını araştırmak gerekmektedir. Bu bağlamda, bu çalışmada Âşık Şenlik'in şiirlerinde geçen kişi adları ve bunların şiirlerde işlenmesinin amaçları ve işlevleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışmada literatür tarama ve metin analiz teknikleri uygulanmıştır.

Saz çalmak, bade içmek, irticali olmak, hikâye bilmek, tasnif etmek, atışma yapabilmek ve muamma çözmek gibi bir âşıkta bulunması istenen bütün meziyetlere sahip olan ve yetiştirdiği takipçisi olan âşıklarla bir âşık kolu teşekkül etmiş olan Şenlik'ten öncelikli olarak beklenen şiirlerinde, aşk, sevgi, ayrılık, sevgilinin güzelliği gibi konuları işlemesidir. Ancak onun şiirlerine baktığımızda hiç de böyle bir manzarayla karşılaşmayız. Şenlik'in şiirlerinin çoğunluğunun sosyal konuları işlediğini görürüz. Onun şiirlerinde belki de en az işlediği konulardan biri, sevgi ve sevgiliyle ilgili temalardır. Bu durumu, ancak onun yaşadığı dönemi ve sıkıntıları düşündüğümüzde anlayabiliriz. M. Kemal ATATÜRK bir sözünde "Konu vatansa gerisi teferruatır" der. Bu teferruatı en iyi yaşayanlardan biri, Âşık Şenlik'tir. O yaşadığı bölgedeki insanların vatan ve hürriyet derdine düştüğü, yani doğup büyüdüğü toprakların işgal edildiği bir dönemde yaşamıştır. Bu hâletiruhiye içinde, şiirlerinde daha çok sosyal konulara yer vermiştir. Bu şekilde, içinde yaşadığı toplumu vatanına, milletine, devletine, kültürüne bağlılık konusunda bilinçlendirmeye ve her hâl ve şart altında düşmana teslim olmama bilincini oluşturmaya çalışmıştır. Bu özelliklere sahip kişileri her zaman yüceltirken, bunların tersi özellikleri gösteren kişileri yerden yere vurmıştır. Bir âşık olarak, millî ve manevi değerlerin korunması, yaşatılması ve gelecek kuşaklara aktarılması konusunda büyük önderlik etmiştir. O, içine düşen aşk ateşiyle daima yanmasına rağmen, hislerinin büyük kısmını yüreğine gömmüş, özündeki volkan kendisini mum gibi eritirken, bunu çok az şiirinde dile getirip, dışa yansıtmıştır. Ayrı bir çalışma konusu olabilecek bu durumun sebebi, belki de yukarıda söylediğimiz teferruat şuuruna bağlı olarak, bir hicap psikolojisidir. Yani vatan, millet, devlet ve bütün kültürel değerler düşman çizmeleri altında çiğnenirken aşktan, sevdadan, gönülden bahsetmeyi ar edinmiş olabilir. Vatan topraklarına esaret ateşi çökmüş, böyle bir ortamda muhtemelen hayaline gelen sevgiliyi bile ötelemiştir.

Şenlik'in şiirleri dikkatle incelendiğinde bunların sosyal bilimlerin birçok alanına kaynaklık edebileceğini açık bir şekilde söyleyebiliriz. Bunların başında elbette ki temsilcisi olduğu edebiyat gelir. Bunun yanında folklor, etnografya, tarih, sosyoloji, psikoloji gibi birçok alandaki bilim insanlarına bu bölgenin tarihi, edebiyatı, kültürü ve sosyal yapısı üzerine araştırma yaparken faydalanabilecekleri birçok bilgi ve malzeme sunmaktadır¹. Şenlik'in

¹ Âşık Şenlik, ülkemizde yaşamış âşıklar içinde Karacaoğlan'dan sonra hakkında en çok çalışma yapılanlardan biridir. Bugüne kadar hakkında bildiğimiz kadarıyla iki doktora, sekiz yüksek lisans tezi ve üç kitap hazırlanmıştır (Dr. Tezleri: Aslan, 1975; Yıldırım, 2018; Y. Lisans tezleri: Atay, 1994; Aytaç, 1994; Şeyda, 2003; Gültekin, 2004;

şiiirleri, bölgenin tarihi, kültürü, edebiyatı hakkında hiç bilgisi olmayan birisinin, bölge insanının, vatan, millet, devlet, özgürlük, fedakârlık, insanlık, sadakat, hak, hukuk, çalışkanlık gibi, millî ve manevi değerlere bağlılık şuurunu ve toplumu tanıması açısından yeterlidir. Hatta Şenlik'in bazı şiiirleri ele alınarak onun yaşadığı dönemdeki insanların sosyal durumları, psikolojileri değerlendirilebilir. Aynı şekilde sadece onun şiiirlerindeki yansılardan hareketle tarihî olarak bölgenin içinde bulunduğu sosyal durum incelenebilir. Zira âşıkların üslubunun şekillenmesinde, yanlarında yetiştikleri ustalarının, yetiştikleri muhitlerin, yaşadıkları dönemdeki askerî, siyasi ve ekonomik unsurların büyük etkisi bulunmaktadır. Buna bağlı olarak her âşık kendine ait bir söz kalıbı hazinesi oluşturmuştur (Alptekin, 2018, s. 21).

Kendisinden çok toplumla ilgili konuları işleyen Şenlik, bu duruma bağlı olarak şiiirlerinde birçok kişi adı kullanmıştır. Bunların bazıları dinî hüviyete sahip kişilere, bazıları tarihî, destani veya efsanevi kişilere²; bunların dışında kalan büyük çoğunluk ise Şenlik'in çevre ve bölgesindeki kişilere aittir. Şenlik'in şiiirlerinde geçen adları, dinle ilgili kişi adları, devlet ve düşünce adamları adları, destan ve hikâye kahramanları adları ile Şenlik'in çevresinden kişilere ait adlar şeklinde dört başlık altında toplayabiliriz. Bunların şiiirlerde kullanılış amaçları da birbirinden farklı görünmektedir. Alptekin ve Coşkun tarafından hazırlanan *Çıldırli Âşık Şenlik Divanı*'nda yer alan 180 şiiirdeki kişi adları şunlardır:

1. Dinle İlgili Kişiler:

Şenlik'in şiiirlerinde geçen ve en tanıdık gelen isimler dinle ilgili kişilerdir. Diğer âşıklarımızın ve özellikle dinî tasavvufi Türk şiiirinde adı geçen birçok peygamber, sahabe, mutasavvıf, evliya vb. kişilerin adları Şenlik'in şiiirlerinde de defaatle geçmektedir. Dinî bir hüviyete sahip olmamasına rağmen, şiiirlerinde bu denli dinî nitelikli kişi adı zikretmesi manidardır. Bunun, içinde bulunduğu sosyal durum, işgal, mücadele ruhu, sabretmesi gerektiğine olan inancı ve halkta böyle bir bilinç oluşturma düşüncesiyle doğrudan bir bağlantısı olsa gerektir (Gökşen, 2008, s. 167-180). Şenlik'in şiiirlerinde geçen dinle ilgili kişi adlarını peygamber adları, ehlibeyt ve sahabe adları, din âlimi ve mutasavvıf adları, Allah'a asi olan kişilerin adları ve diğerleri şeklinde beş alt başlıkta tasnif edebiliriz.

1.1. Peygamber Adları:

Âdem 14/2, 30/1, 52/1, 72/2, 146/9, 152/1, 153/9-11-12-13-14-16-17, 155/16, 157/1, 158/2, 158/18, 163/2 (Âdem Safiyy) 158/5-6,

Eyub 58/1, 180/3, 162/13, 172/3, 146/16,

Halil İbrahim 144/2, 158/7, 78/4, Halil 132/2, Halilullah 153/18, İbrahim 132/2, 152/3, 168/2, 173/4, İbrahi/am Helil 158/20, 168/3, 171/3

Çintay, 2019; Kablan Kısaoğlu, 2019; Kurt, 2019; Ülger, 2019; Kitaplar: Özbek, 1969; Alptekin 1989; Alptekin ve Coşkun, 2006). Bu çalışmalardan başka ülkemizde Âşık Şenlik'le ilgili 7 sempozyum düzenlenmiştir. Sempozyumlardan ilki 22-23 Mayıs 1997 tarihlerinde Ankara'da, dördü 2005-2008 yılları arasında Çıldır Belediyesi tarafından Ardahan-Çıldır'da, biri 26-27 Mart 2012 tarihlerinde Kars Kafkas Üniversitesinde sonuncusu ise Âşık Şenlik'in ölümünün 100. yılı münasebetiyle 1-2 Kasım 2013 tarihlerinde Ardahan'da 4 Kasım 2013 tarihinde İstanbul'da düzenlenmiştir. Bu sempozyumlarda Âşık Şenlik'in şiiirleri başta halk edebiyatı ve Türk dili konularında olmak üzere birçok yönden incelenmiştir. Ayrıca Şenlik'in şiiirleri ve hikâyeleriyle ilgili çeşitli dergilerde çok sayıda makale yayınlanmıştır.

² Atay, *Çıldırli Âşık Şenlik'in Şiiirlerinde ve Hikâyelerinde Geçen Kişiler* başlıklı yüksek lisans tezinde, Şenlik'in şiiirlerinde ve hikâyelerinde geçen kişi adlarını tespit etmiştir. Araştırmacı, çalışmasında Ensar Aslan'ın Çıldırli Âşık Şenlik adlı eserindeki şiiirlerden ve hikâyelerden faydalanmıştır. Özetle verilen bilgiye göre Aslan'ın eserindeki 150 civarındaki şiiirden 100'ü çalışmaya dâhil edilmiştir. Ancak çalışmada sadece dinî, tarihî, destani nitelikli kişiler tespit edilmiştir. Şenlik'in yaşadığı çevresindeki kişilere ait isimler tespit edilmemiştir. Bunun yanında melek isimleri ile molla, pir, hâkim, derviş gibi unvan olan ve müşahhas bir kişiyi imleyen isimler de tespit edilmiştir.

Harun 158/8

İsa 52/2, 146/6, 152/7, 158/9, 164/17, 164/18, 103/2, 21/1, Mehdi 164/18

İsmail 171/3, 78/4

Loğman 52/3, 56/1, 100/5, 112/1, 175/2, 174/6, Loğman Hekim 55/5, Hekim Loğman 179/1, 29/2,

Muhammed/t 136/3, 152/7, 65/3, 105/2, 117/12, 121/5-10, 142/4, 150/6, 155/16, 158/10, 161/1, 163/3, 165/9, 169/5, 171/4, Ahmed 158/14, (Muhammed/t Mustafa) 10/3, 11/3, 25/3, 155/18, (Mustafa) 165/9, 146/4-13, 52/2, (Mutahhar Mahmud) 158/15, (Nebi) 106/3, 146/22, 167/4, Fahr-ı Alem Mustafa 99/13, Resûl 1/3, 63/1, 146/20, 146/6, 164/18, Resûl Ekrem 164/23, Resulullah 14/3, 163/4, Seyyid el Ekrem 167/3

Musa 52/2, 65/5, 144/3, 146/5, 154/1-2-6-7-8-9-10, 158/8, 173/4, 153/23, 168/5

Nuh 1/2, 137/3, 14/2, 90/1, 141/2, 112/2, 114/4, 158/6, 179/2

Süleyman 105/2, 12/2, 16/1, 72/3, 135/4, 151/12, 164/2, 65/5, 90/1-1,

Şid 14/2

Şuayp 154/7-8

Yunus 132/2, 172/2, 78/1

Yusuf 132/2, 164/2, 168/4, 172/2

Şenlik'in şiirlerinde 15 farklı peygamber adı toplamda 141 defa kullanılmıştır. Bunlar içerisinde en çok geçen 39 defa ile Peygamberimizin değişik adlarıdır. Diğerleri, Âdem 20, Musa 15, Halil İbrahim 12, Süleyman 10, İsa, Nuh, Lokman 9, Eyub 5, Yusuf 4, Yunus 3, Şuayp, İsmail 2, Harun ve Şid 1 defa geçmektedir.

1.2. Ehlibeyt ve Sahabe Adları:

Ali 102/1-2-3, 12/2, 146/13, 153/22, 163/7, 164/18, 168/7, 65/4, Allah'ın Aslanı 101/18, Haydar 146/12, 165/12-14-19-21, 165/4-5-7, Şah- ı Merdan 165/11, 165/21, 1/1, 117/12, 165/2, 78/2, Şir-i Huda Mürteza 1/3, Mürteza 165/16-17, 165/9

Ebubekir 163/4, Sıddık 146/12

Fadime-i Zehra 171/4

Hamza 100/6, 65/4, 158/21, 110/5

Halid bin Velid 110/5, Seyfullah 36/1

Hazreti Bilal 153/18

Hiz. Abbas 171/7

İmam Hüseyin 168/6, 171/7

İmamî Cafer 171/5

Osman 112/1-14, 136/6, 146/12

Ömer 146/12, 163/5

Hiz. Hasan 171/5

Zeynel 171/5

Ehlibeyt ve sahabe adları içinde 13 farklı kişi adı toplamda 51 defa kullanılmıştır. Bunlar içerisinde en fazla geçen, 29 defa ile Ali ve onun değişik unvanlarıdır. Diğerleri, Hamza ve Osman 4, Ömer, Ebubekir, İmam Hüseyin, Halid bin Velid 2, Hazreti Bilal, Hz. Hasan, Zeynel, Abbas, Cafer, Fadime-i Zehra 1 defa geçmektedir.

1.3. Din Âlimi ile Mutasavvıf Adları:

Behlül 86/1, 143/29

Hanbeli 164/6

Hanifi 164/6, İmam Azam 23/3, 153/17

İmam-ı Şafi 164/6

Maliki 164/6

Mansu/ır 119/11, 138/3, 146/16, 147/7, 162/7, 166/4, 172/3

Nakşibendi 146/18, 152/7, 164/7

Şeyh Abdulkadiri 146/18, Gadir Geylani 164/7, Geylani 23/3

Veysel K/Garani 146/18, 163/8, 164/7

Din âlimleri ve mutasavvıf adları içerisinde 9 kişi adı toplamda 24 defa kullanılmıştır. Bunlar içerisinde, 7 defa ile en fazla Mansur adı kullanılmıştır. Diğerleri, Veysel Karani, Abdulkadir Geylani, Nakşibendi, İmam Azam/Hanefi 3, Behlül 2, Şafi, Maliki ve Hanbeli 1 defa geçmektedir.

Dinî emirlere karşı gelenlerin adları

Ebu Cehil 139/17

Deccal 164/15-17-22

Firavun 147/7, 150/4, 153/23-24, 164/26, 168/5, 65/5,

Karun 148/3, 164/3

Nemrud/t 158/7, 164/3, 168/2, 132/2, 139/5, 164/26, 173/4

Şeddad-ı bin Âd 164/3

Dinî emirlere karşı gelenlerin adları içerisinde 6 kişi adı toplam 21 defa kullanılmıştır. Bunlar içerisinde 7 defa ile Firavun ve Nemrut adları en fazla kullanılanlardır. Bunların yanında Deccal 3, Karun 2, Ebu Cehil ve Şeddad-ı bin Âd 1 defa geçmektedir.

1.4. Diğerleri:

Hava: 149/5, 153/11-14-16, 163/2, 52/1, 70/1

Meryem: 103/2, Meryem Hatun 21/3

Ulu bezirgân: 168/4 (Yusuf (AS) kuyudan çıkarılan bezirgân)

Yezid: 146/14, 168/6

Bu grupta 4 kişi adı 12 defa kullanılmıştır. Bunlar içerisinde 7 defa ile en fazla kullanılan Havva'dır. Diğerleri, Meryem ve Yezid 2, Ulu Bezirgân (Yusuf'u kuyudan çıkaran) 1 defa geçmektedir.

Dinle ilgili kişileri kendi içinde değerlendirdiğimizde, 15 peygamber adı 139; ehlibeyt ve sahabeden 13 kişi adı 51; din âlimleri ve mutasavvıflardan 9 kişi adı 24; dinî emirlere karşı gelenlerden 6 kişi adı 21; diğerleri'nden ise 4 kişi adı 12 defa kullanılmıştır. Toplamda ise dinle ilgili 47 kişi adı Âşık Şenlik'in şiirlerinde 247 defa geçmektedir.

2. Devlet ve Düşünce Adamları:

Âşık Şenlik değişik devlet ve düşünce adamlarının adlarını da şiirlerinde birçok defa kullanmıştır. Bunlar içerisinde, İskender ve Eflatun gibi Türk şiirinde sıklıkla görülenlerin yanında, Sultan Hamit ve Kaptan Mehmet Paşa gibi az görülenler de bulunmaktadır:

Fatih Sultan: 152/8

Harun Reşid: 65/4

İskender: 65/5, 72/3, 104/5, 164/2

Kaptan Mehmed Paşa: 119/13, (Kapdan) 119/14, (Kaptan Paşa) 119/12

Sultan Hamit: 105/3, 121/15

Eflatun: 29/2, 52/3, 100/1, 100/2, 104/7, 112/1, 115/5, 173/5, 175/2,

Devlet ve düşünce adamları içinde 6 kişi adı toplam 20 defa kullanılmıştır. Bunlar içerisinde 9 defa Eflatun, 4 defa İskender, 3 defa Kaptan Mehmet Paşa, 2 defa Sultan Hamit ve 1'er defa Fatih Sultan ve Harun Reşid adları geçmektedir.

3. Destan ve Hikâye Kahramanları:

Şenlik'in şiirlerinde gördüğümüz adlardan bazıları ise destan ve hikâye kahramanlarına aittir. Bunların çoğu edebiyatımızda, özellikle de âşık şiiri geleneğimizde sıkça karşılaştığımız adlardır:

Battal 100/6

Davud-ı Şaye 165/6

Ebu Sinan 108/5

Köroğlu 104/4-6-8, 106/2

Mecnûn 129/1, 172/3, 34/3, 87/1

Nesimi 123/11,

Rüsdem 58/4, 72/3, 100/6, 101/3, Ürüsdem 106/2, 107/2, 110/5, 151/25, Zaloğlu 104/6, 106/2, 164/26, Zaloğlu Rüstem 12/2

Salman 78/5

Zal 1/2, 101/3, 151/25, 58/4

Zeliha 80/4

Destan ve hikâye kahramanları içinde 10 kişi adı 30 defa kullanılmıştır. Bunlar içerisinde 12 defa Rüşdem, 4'er defa Mecnun, Köroğlu, Zal ve 1'er defa da Battal, Davud-ı Şaye, Ebu Sinan, Nesimi, Salman, Zeliha adları geçmektedir.

Şiirlerde adı geçen dinle ilgili kişileri, devlet ve düşünce adamlarını, destan ve hikâye kahramanlarını ortak bir payda altında toplamaya çalıştığımızda, hayatta kalabilmek için dışarıdan gelen çeşitli güçlüklerle sürekli mücadele etmek zorunda kaldıklarını görüyoruz. Türk İslam tarihinde ve coğrafyasında hepsinin ayrı bir yeri olan bu kadar çok kahramanın bir kişinin şiirlerinde yoğun bir şekilde kullanılmasının bir tevafuk ve tesadüf olduğunu zannetmiyoruz. Dervişin fikri neyse zikri de oymuş. Şenlik, kendi yaşadıklarını, en güzel şekilde ifade edebilmek için kendi gibi yaşayanları şiirlerinde işlemiş; bu arada, halkına, geçmiş din, devlet ve hikâye kahramanlarının hikâyelerini hatırlatarak, toplumu ayakta tutan temel değerler olan millî ve manevi değerlere bağlılığı arttırmaya çalışmıştır diyebiliriz. Bunun yanında nasihat ve sosyal eleştiri niteliğindeki şiirlerinde muhataplarını iyiye, doğruya, güzele sevk etmek, kısacası insanların “güzel ahlak” sahibi olmalarını sağlamak için peygamber, sahabe, ehlibeyt, halife, devlet adamı gibi kimselerin hayatlarından örnekler vererek veya onların çektiklerine atıflar yaparak, onların yaşadıklarını hatırlatma yoluna gitmiştir.

Şenlik'in yaşadığı coğrafya, bütün canlıların doğumlarından itibaren başka yerdekilere göre çok daha fazla mücadele etmek zorunda oldukları bir bölgedir. Bunun yanında, şiirlerinde işlediği kahramanlar gibi Şenlik de hayatı boyunca dışarıdan gelen başka güçlerle mücadele etmek zorunda kalmıştır. Bu yüzden, ruhsal bir örtüşüme bağlı olarak dinî, tarihî ve destani bu kadar çok kahramanı şiirlerinde işlemiş olabilir.

Yukarıdaki listelerde adı geçen kişilerin kimler olduğunu hemen herkes bilmektedir. Bu kişiler dinî, tarihî veya destani fonksiyon ve rolleriyle toplum üzerinde etkili olmuş, kendilerine mahsus bir yer edinmişlerdir. Dinî, tarihî ve destani kahramanların şiirlerde kullanılış amacı ve fonksiyonu ile Şenlik'in çevresine ait kişilerin adlarının şiirlerde kullanılmasının amacı ve fonksiyonları farklıdır. Şenlik'in şiirlerinde peygamber, sahabe, âlim, mutasavvıf, devlet ve düşünce adamları ile destan ve hikâye kahramanları adları daha çok farkındalık oluşturmak, insanları doğruya güzele yönlendirmek, kısaca millî ve manevi değerleri vurgulamak, öne çıkarmak ve göstermek için kullanılmıştır. Bu bağlamda bu adların şiirlerdeki fonksiyonları da halkın dinî, tarihî, millî ve manevi değerler konusunda daha bilinçli, daha duyarlı olmasını sağlamaktır.

Yukarıda adları zikredilen kişilerin hemen hepsi halktan kişiler tarafından da bilinen kişilerdir. Şenlik halkın içinden çıkan bir kişi olduğu için halkın görgüsüne, bilgisine, kültürüne hâkim birisidir. Onun şiirlerinde bu isimleri kullanmasının altında yatan sebeplerden biri de halkın bu isimlerin sahiplerini bir şekilde biliyor olmasındandır. Bu yüzden, bu kişiler üzerinde daha fazla durmayı Şenlik'in çevresinde olan kişilere geçiyoruz.

4. Şenlik'in Çevresindeki Kişilere Ait Adlar:

Şenlik'in şiirlerinde yaşadığı çevreden de birçok kişi adı geçmektedir. Bunlar sayı itibarıyla yukarıda belirtilenlerden çok daha fazladır. Bu adlar, bugünkü adıyla, Çıldır, Ardahan, Kars, Posof, Şavşat, Göle, Ardanuç, Gürcistan'ın Acara bölgesi ve Borçalı çevresinde yaşamış kişilere aittir. Şenlik'in Çıldır'da yaşadığını dikkate aldığımızda, yakın ve uzak çevresinden, bir başka ifade ile çok geniş bir coğrafyadan yüzlerce kişiyi tanıdığını anlıyoruz. Yaşadığı coğrafyanın fiziksel şartlarını ve dönemi dikkate aldığımızda bu hiç de kolay bir iş değildir.

Şenlik, adını kullandığı kişilerin bazıları hakkında tanıtıcı bir kısım bilgiler verirken bazılarının sadece adlarını anmıştır. Haklarında bilgi verilen kişilerin nereli veya kimlerden olduğu yanında, bazılarının psikososyal karakteri hakkında da bilgi verilmiştir. Haklarında bilgi verilen kişilerin niçin tercih edildiği belirtilmemekle birlikte, kişilerin toplum içindeki yeri, mertlik, namertlik, devletine, milletine ve toplumsal değerlere bağlılık gibi özelliklerinin etkili olduğunu söyleyebiliriz.

Şenlik'in çevresinden olan kişilerin adlarını da yukarıda olduğu gibi, alfabetik olarak, şiir ve dördlük numarasıyla veriyoruz. Şiirlerde verilen bilgilerden hareketle adı geçen kişilerin birçoğunun özelliklerini söyleyebiliriz. Ancak adlar üzerinde tek tek durmamız çalışmamızın sınırlarını aşacağından, örnek olması açısından sıralamadaki ilk adlarla ilgili olarak verilen bilgileri aktarıyoruz.

Belki dördlüklerin yazılması daha iyi olarak düşünülebilir. Ancak yüzlerce adın ve dördlüğün geçtiğini düşünürsek, bunun imkânsızlığı görülecektir. Bu yüzden listenin başında yer alan birkaç adla ilgili dördlüklerde verilen bilgileri aktarmakla yetiniyoruz:

Abdal Bey: 123/10, (Tar çalan ve Şenlik'in bacım dediği Zübeyde'ye sevdalanmış bir kişi)

Abdullah Ağa: 122/3 (Bugünkü Pehreşen köyünün ileri gelenlerinden olup, babayiğit bir adam. Şenlik'in tasvirine göre, sedire oturduğunda dağ gibi görünen bir kimse)

Ahmet: 151/24 (Kars'ta oturan bir kişi. Şiirde, Ordan çıktı Daşbaşı'nın safatına / Girdi Gars'ta Ahmet'in ehligatına" şeklinde yer almaktadır.)

Ahmet Paşazade Cafer Bey: 143/33 (Vahla köyünün ileri gelenlerinden olup, giyim kuşamı son derece düzgün ve mert bir kişidir.)

Ali: 100/5 (Hacı İsa Murad oğlu)

Arif Ağa: 174/2 (Şiirde belirtildiğine ve araştırmacının notuna göre Şavşat'ın Gučen köyünde oturan ve aileden gelen bir gelenek yoluyla hekimlik yapan bir kişi (Alptekin-Coşkun 2006, s. 388-389).

Aslan: 110/1-2-3-4-5, (Şiirden anladığımıza göre Aslan Kars içinde gücü kuvvetiyle ünlü, Rus kralından haraç alan ve birçok kişiye önderlik etmiş bir kişi)

Atoş: 151/25 (Gamervan /Çanaksu köyünden)

Aziz Ağa: 150/1 (Danzonatlı bir ağa. Şenlik'in sözlerine bakılırsa, çok muteber birisi değil. Şenlik'in ağır ithamlarda bulunduğu birkaç kişiden biri)

Aziz Efendi: 143/12

Balabey: 151/6 (Çamdıra /Taşdeğirmen köyünden bir kişi)

Banu: 67/1 (Şenlik'in ölen kızının adı)

Bayrahdar: Ali Ağa 143/35

Belli Bey: 107/3,

Bino: 151/18 (Kürd oğlu, sakallı biri)

Camal: 139/2 (Ajan olarak Kars'a gelen Rus imam) bk. 289

Camal: 151/11

Camal Bey: 117/9
Celalî: 107/7
Cihan Abdullah: 151/9
Cihanoğlu: 143/16
Cimşit: 164/4
Cirtih Hasan: 151/21
Coşkun Ağa: 151/18
Cüllü: 151/1 (Muhtemelen Erinceli birisi.)
Çato: 151/16
Çıldır Beyi: 151/17
Çoban Alo: 148/5
Dadoş: 151/26
Danzotlu Aziz: 149/5
Dede Bey: 114/1-7
Del' Ağa'nın Oğlu Lütfi: 101/9
Deli Kasımoğlu Halay: 101/6
Deli Nebi: 122/8
Dervüş Bey: 143/27
Digo: 151/28
Dursun: 143/16
Edehem Ağa: 143/15
Efendi Feyyaz: 32/5
Ehsen Ağa: 174/1-2,
Ejder Han: 104/9,
Emin Efendi: 143/28
Emin Efendi: 143/31
Emiroğlu: 119/7
Ese: 151/19
Esfendiyar: 164/26
Eşraf-ı Şemseddin Şems-i ziyade: 115/1
Faruk Bey: 143/11
Ferec Ağa: 122/3
Ferih: 119/11

Gadıođlu: 143/28
Gadir: 151/12
Gara Hasan Musdafa: 151/13
Garib Usta: 151/18
Gavallı Yusuf: 151/2
Gılava: 151/3
Gılavanos'gil: 151/2
Gıranson: 151/4
Goca: 151/10
Godaraların Musa: 151/19
Goravelli Kamil Ağa: 101/12
Gödekdađlı Hüseyin: 101/5
Gödeyh Oruç: 151/8
Gurbanî: 151/7
Gül Ehmet: 151/6
Gül Mehmet: 147/9
Gülgez: 78/2?
Hac'abasođlu Muhammet: 101/14-16,
Hacı: 122/7 (Veli Hacı da olabilir.)
Hacı: 98/6
Hacı Hacıoğlu: 98/1
Hacı İsa Murad: 100/5
Hacı Şakir: 101/7
Hamza Pehlivan: 151/25
Hasan Ağa: 101/19, 101/3
Hasso: 151/11
Hefo: 151/21
Helil: 151/6
Hınıs: 122/7 (Kadir Hınıs da olabilir.)
Hiristos: 152/3
Huri: 76/3
Hurşid: 143/15
Hünkar Şahı: 101/16

Hürü: 37/3 (sevgilisi)
Hüseyin: 139/2 (Ajan olarak Kars'a gelen Rus imam) bk. 289
Hüseyin Usda: 44/4
Işık: 151/23
İmam Mirza: 171/7
İskender Ağa: 143/9
İskender Efendi: 143/19
İsmail: 107/2 -5; İsmayıl 104/1-2-3-4-5-6-7-8-9-10-11-12-13-14; 107/5.
İsmail (Hz. İbrahim'in oğlu) 154/12, 168/3
İsmail Ağa: 151/9
İstanbul: 151/17.
Kadir: 122/7 (Kadir Hıms da olabilir.)
Kamil Ağa: 151/18
Karahaliloğlu: 122/8
Kasımoğlu Hasan Ağa: 101/1
Kazak: 116/6, 117/5, 119/12, 121/5 (Gazah),
Keçel Halil: 151/2
Keçel İsmail: 151/19
Kerem: 172/3, 34/3 (Âşık Kerem)
Kerim: 37/4
Kocaoğlu Kerem: 151/14
Kor Hemid: 151/20
Kor Mutu: 151/19
Kurban: 151/14
Kurban Efendi: 122/6
Lele oğlu: 116/5
Leyla: 130/1, 99/4, 99/8,
Loris: 119/10-11,
Mahmut: 148/1 (Hoşret köyünden, Tilki Tahir'in oğlu-İt oğlu it)
Marguros: 151/4
Mehmed Efendi: 143/30
Mehmet Ali Bey: 143/37
Mehrali: 107/4

Mehrali Bey: 107/5
Metin: 151/21
Meyto: 151/7
Molla Muti: 151/8
Molla Rıfki: 122/5
Molla Şerif: 143/39
Molla Ziya: 174/4
Muharrem Efendi: 143/34
Muradođlu Ali: 122/5
Musa Ağa: 143/18
Mücdebe Hamid: 158/16
Nebi Ağa: 106/1
Nebi oğlu Muhammet: 109/1
Nergiz: 78/5
Nesif Ağa: 151/12
Nuşirevan: 152/8, 164/4, 65/4
Oso'nun oğlu Ali: 151/24
Rasim bey: 172/4
Sadıh: 151/14
Salah'ın torunu Ağa: 151/20
Salih: 151/22
Sarı Mahmut: 151/26
Sarı Süleyman: 151/21
Selmi: 76/3
Semet: Bey 107/1-2-3-5-6,
Serkis: 151/3
Süleyman Hoca: 143/8
Şakir Ağa: 143/23
Şakir Efendi: 147/7
Şemil: 151/27
Şivil oğlu Daşdan Ağa: 100/1; Şivil oğlu Daşdan: 122/4
Takızade Zeynel: 117/7
Tay Hoca: 32/1

Tehir Usta: 143/22
Topaloğlu Yusuf: 143/36
Topçuoğlu Zakir: 143/17
Türkmen: 117/5
Urtalı: 151/20
Urus Veli: 151/26
Vağarşak Ağa: 117/1
Vahşi: 147/7
Veli: 119/18, 122/7 (Veli Hacı da olabilir.)
Veli Paşa: 151/25
Yadigâr: 151/11
Yahyalar: 122/7
Zemindar: 101/11
Zobo Ömer: 151/10
Zübeyde: 123/1-2-3-4-5-6-7-8-9-10-11-12,

Alptekin ve Coşkun tarafından hazırlanan *Çıldırli Âşık Şenlik Divanı* adlı kitaptaki şiirlerde Şenlik'in çevresinden 165 kişi adı toplam 215 defa kullanılmıştır. Şiirlerin tamamında ise 228 değişik kişi adı 514 defa geçmektedir.

Şenlik, sadece kendi yetiştiği köyü ve bu köyün çevresini değil, aynı zamanda yaşadığı bölgenin ileri gelenlerini tanımakta ve onlar tarafından tanınmaktadır. O sadece bir âşık değil aynı zamanda çevresinde önder, sözünü kimseden esirgemeyen, herkesin hatasını söyleyebilen bir kişidir. Şenlik bir âşıkta bulunması gereken özellikleri, bir başka deyişle, bir âşığın çevresiyle ilişkisinin nasıl olması gerektiğini göstermektedir.

Kişi adlarının birçoğu lakabı veya unvanıyla birlikte anılmıştır. Soyadı olmadığı dönemde ve hatta günümüzde özellikle kırsal kesimde çoğu kişi lakabıyla tanınmaktadır. “Yiğit namıyla anılır” diye bir atasözümüz vardır. Lakap ve unvanlar kişilerin bilinebilirliğini arttırdığı için insanlar günlük hayatta birbirlerini bu şekilde anmaktadırlar. Şenlik'in şiirlerinde isimlerinin genelini lakabı, unvanı³ veya baba adıyla anılmasının sebebi, kişilerin bu adlarla tanınması ve Şenlik'in kimi kastettiğinin anlaşılmasını sağlamak içindir. İsimlere bakarak Şenlik'in şiirlerinde adı geçen isimlerin hemen tamamının Müslüman Türk olduğunu söyleyebiliriz.

Atay'ın belirttiği gibi, Şenlik şiirlerinde işlediği kişilerin fiziksel yönleri üzerinde neredeyse durmamıştır. Şiirlerde geçen kişiler daha çok misyonları ve toplumsal rolleriyle yer almışlardır (Atay, 1994, s. II). Şenlik çevresindeki insanların özelliklerini bildiği için onların doğrularını, yanlışlarını tek tek ortaya koyuyor. Misafirperverlik gösteren, sözünde duran, vatani savunmak için mücadele eden, vatani savunulara yardım eden, cömert olan, fakire fukaraya yardım eden insanları överken, bunların tersini yapanları eleştirmektedir.

³ Şenlik'in eserlerinde geçen lakap ve unvanlar için Çintay, 2019, s. 55-60'a bakılabilir.

Kişi adlarının yanında Âşık Şenlik'in şiirlerinde bazı devlet ve milletlerin de adı geçmektedir. Bu isimler arasında en dikkati çeken Ruslarla ilgili isimlerin çokluğudur. Diğer devlet ve millet adları bir veya iki defa geçerken Ruslarla ilgili isimler 16 defa geçmiştir. Şenlik'in yaşadığı coğrafya, zaman ve Osmanlı Rus ilişkileri dikkate alındığında, bu durum toplumsal hayatın bir yansıması olarak yorumlanabilir. Şenlik'in şiirlerinde geçen devlet ve millet adları:

Al Osman: 105/1-5, 107/7, 111/1-2-3, 119/19, 121/14, 113/7, 117/10

Arap: 134/3

Benasfer⁴: 113/2, 119/11, 121/16, 143/6

Çin: 151/9

Çingene: 139/5, 143/32

Ermeniler: 119/16

Fars: 134/3

Frengsiz: 139/21

İngiliz: 137/3, 139/21

İran: 107/7

Maçin: 151/9

Mosg/kof: 113/2, 113/7, 139/6, 119/2

Purusya: 137/3

Urus: 113/5-7-8, 116/6, 119/20, 121/5, 107/5,

Urusya: 121/2

Sonuç:

Âşıklar dilden tel ile söylerler. Söyledikleri şiirlerde genellikle gönle ait unsurlar fazladır. Fakat Şenlik'in şiirlerindeki muhteva ve üslup farklıdır. Şenlik'in hayatı, yaşadığı dönem, yaşadığı coğrafya ve hayatı mücadelelerle geçtiği için bu durum şiirlerine de yansımıştır. Bunu diğer âşıklarda göremiyoruz.

Herkes yaptığıyla anılmış. Şenlik de gezdiği yerlerde kimler kendisine ne yaptıysa onları şiirlerinde söylemiş. Bir atasözümüz var. "At ölür eyeri kalır, yiğit ölür namı kalır." Bu destanlarda ve şiirlerde adı anılan insanlar hayırlı işler yapıp da iyi olarak anılmışsa namları iyi olarak kalacak, yok kötü anılmışlarsa namları kötü olarak kalacaktır. Hem her hâlükârda Şenlik onlara bir hizmet etmiştir. Adlarının sonsuza kadar yaşamasına sebep olmuş, onların unutulup gitmesine mâni olmuştur. Bunun yanında bizden sonraki kuşaklardan bazıları bu şiirler sayesinde dedelerinin kim olduğunu öğreneceklerdir.

Yiğit namıyla anılmış. Kişi namı ise yaptığından alıyor. Kimseye durduk yere iyi ya da kötü herhangi bir nam verilmiyor. Şenlik de yaşadığı dönemde başından geçenleri, kendisine

⁴ Arapça "beni'l-asfer" tamlamasının halk söylenişi. Ruslar için ("sarı oğulları" anlamına geliyor) Haçlılar gibi koyu Müslüman düşmanı insanlar anlamında kullanılıyor (Kırzioğlu, 2000, s.165).

yapılanları şiirlerinde tek tek anlatmış. Bu sırada kim ne yapmışsa onları da adlarıyla birlikte bir nevi tarihe not düşmüştür.

Bu şiirlerin önemli bir özelliği de adı söylenen yüzlerce kişiyi bir şekilde ölümsüzleştirmiş olmasıdır. Eğer şiirler yazılı kaynaklara geçmemiş olsaydı, zaman içinde birçok şiir ve beraberinde bu şiirlerde geçen isimlerin hepsi unutulacaktı. Ancak şiirler artık kitaplaştığı için şiirlerde adı geçen kişiler bir nevi ölümsüzleştirilmişlerdir. Şenlik bu vesile ile sadece sevdiği ve övdüğü değil, aynı zamanda sevmediği ve yerdiği kişilerin adlarının da yaşamasına vesile olmaktadır.

Şenlik'in şiirlerinde geçen kişilerin yalnızca bazı özellikleri belirtilmiyor. Aynı zamanda onların nereli, kimlerden oldukları, yani soyları da belirtiliyor. Bu bilgiler özellikle mahalli tarihçiler ve sosyologlar için son derece önemli bir kaynak oluşturuyor. Sözlü kültür ürünleri tarihe birçok yerde kaynaklık eder. Bu yüzden son yıllarda sözlü tarih önemli bir çalışma alanı olmuştur. Özellikle de toplumun tarihî olaylara bakışı, tepkisi, düşüncesi vs. gibi konularda en samimi, güvenilir, kaynağı oluştururlar. Bu tür kaynaklardan bir tanesi de âşık şiirleridir. Âşıklar halkın içinden çıkan, halktan beslenen ve daima halkın içinde olan insanlardır. Dolayısıyla halkın duygu ve düşüncelerini en açık biçimde âşıkların şiirlerinde bulabiliriz. Şenlik'in şiirleri bu noktada çok büyük bir değer taşımaktadır. Bölgeyle ilgili olarak yapılacak tarihî ve geçmişe dönük sosyolojik çalışmalarda Şenlik'in şiirlerinden birçok bakımdan yararlanılabilir.

Kaynaklar

- Alptekin, A. B. (1989). *Âşık Şenlik bibliyografyası*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Alptekin, A. B. ve Coşkun, M. N. (2006). *Çıldırli Âşık Şenlik divanı*. Ankara: Çıldır Belediyesi Yayınları.
- Alptekin, M. (2018). Anadolu sahası Türk saz şairlerinin Kıbrıs üzerine söyledikleri şiirlerde söz kalıpları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(55), 21-30.
- Aslan, E. (1975). *Çıldırli Âşık Şenlik hayatı, şiirleri ve hikâyeleri*, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Bu çalışma, 1975 Ankara'da Atatürk Üniversitesi yayını olarak, 1992 ve 2001 yıllarında Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi yayını olarak yayınlanmıştır.)
- Atay, S. (1999). *Çıldırli Âşık Şenlik'in şiirlerinde ve hikâyelerinde geçen kişiler*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Diyarbakır: Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aytaç, İ. (1994). *Salman Bey ile Durratel Hanım hikâyesi üzerine bir inceleme*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Diyarbakır: Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çintay, V. (2019). *Âşık Şenlik'in şiir ve hikâyelerinde folklor unsurları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Niğde: Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gökşen, C. (2008). Çıldırli Âşık Şenlik'in şiirlerinde tasavvufi unsurlar. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Dergisi*, 45, 167-180.
- Gültekin, M. (2004). *Latif Şah Hikâyesi üzerinde mukayeseli bir araştırma*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Kablan Kısaoğlu, Ç. (2019). *Sevdekâr Şah ile Gülenaz Sultan hikâyesi üzerine bir inceleme*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Kırşehir: Ahi Evren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kırzioğlu, M. F. (2000). Çıldırli Âşık Şenlik (1853-1912)'te vatan millet duyguları. *Âşık Şenlik Sempozyumu Bildirileri*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 161-173.
- Kurt, N. (2019). *Çıldır âşık havalarının ezgisel yapıları ve Âşık Şenlik hikâyelerinde Çıldır âşık havalarının yeri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ardahan: Ardahan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özbek, O. (1969). *Âşık Şenlik: değişmeler/karşılaşmalar*. Ankara.
- Şeyda, D. (2003). *Âşık tarzı şiir geleneğinde Şenlik kolu*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ülger A. (2019). *Çıldırli Karapapak Âşık Şenlik'in şiirlerinde söz varlığı*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Kars: Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yıldırım, Ö. (2018). *Çıldırli Âşık Şenlik'in dili (giriş-gramer-metin-dizin)*. Yayınlanmamış doktora tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Extended Abstract

Âşık Şenlik lived in Çıldır and its surroundings in the second half of the 19th century. In the years when Âşık Şenlik lived, cities such as Kars, Ardahan, and Batum in and around Çıldır were occupied by the Russians. Şenlik, who has struggled to exist or disappear in the occupied homeland, is a lover of independence who is fully devoted to his homeland, nation, and religion. Şenlik, one of the greatest minstrels who grew up in the Eastern Anatolian region, dealt with the social issues he was involved in more than the subject of love in his poems. In this context, in this study, the names of people in Âşık Şenlik's poems and the functions, purposes, and functions of their processing in poems have been tried to be determined. Literature scanning and text analysis techniques were used in the study.

One of the first elements that will attract the attention of those who read all of Şenlik's poems is the abundance of names in the poems. Şenlik did not hesitate to mention the names of those involved in the subject and the heroes of the events when necessary while processing the subjects and events. In this study, the names of the people mentioned in Şenlik's poems were determined, and they were classified under four main headings people related to religion, statesmen and thinkers, heroes of epic and story, and people around Şenlik. Among these names, the abundance of names belonging to the people in the region where Şenlik lived draws attention. This situation sheds light on the history as well as the socio-cultural structure of the period in which Şenlik lived. In this respect, in the conclusion part of the study, the reasons and consequences of mentioning so many names are emphasized.

In this study, literature scanning and text analysis techniques were applied and a qualitative study was conducted. In the study, the names of the people in Şenlik's poems were determined and it was emphasized that these data would contribute to the studies in which scientific disciplines, especially literature.

Şenlik's poems have a direct relationship with many fields of social sciences. The first of these is literature. In addition, Şenlik's poems provide material for many scientific disciplines such as folklore, ethnography, history, sociology, psychology, and zoology. Those who will

research the history, literature, language, culture, social and social structure of Çıldır and its surroundings can benefit from his poems. A person who does not know the history, culture, and literature of Çıldır and his surroundings, after reading Şenlik's poems, the people of the region will learn about loyalty to national and spiritual values such as homeland, nation, state, freedom, self-sacrifice, humanity, loyalty, right, law, hard work. realizes how sensitive he is. By considering some of Şenlik's poems, even the social situations and psychology of the people in his time can be evaluated. Likewise, the historical social situation of the region can be analyzed based on the reflections in his poems. Due to this richness in content, Şenlik's poems have been the subject of only three books and two doctorates, and eight master's theses in Turkey. About Şenlik, seven symposiums were held in our country and dozens of papers were presented in these symposiums. In addition, dozens of articles about Şenlik's poems have been published in our country.

Şenlik, who deals with issues related to society rather than himself, has used the names of many people in his poems depending on this situation. Some of these are the names of people with religious identity, some of them are historical, epic, or legendary people, and the majority are the names of people who lived in the neighborhood where Şenlik lived. Among these people, we can see the names of religious, historical, epic, and legendary people in the poems of many lovers and poets or other types of works. However, it seems unlikely that we will see the names of the people around Şenlik in other works. The main subject of this study is Şenlik's use of these names in his poems. In this context, the purpose and functions of Şenlik's use of these names in his poems are not the same. Names belonging to religious, historical, epic, and legendary people were mostly used to guide people to the good, beautiful and right, and to make the people conscious about national, religious, and cultural values. As the addressee of such uses is the general public, their functions and consequences are also social. However, the reason why the names of the people around Şenlik are used is to praise or criticize the people and the environment. In the meantime, the behavior of the praised or blamed person also takes its share.

An important feature of these poems is that they immortalized hundreds of people whose names were mentioned. If the names of the people around Şenlik had not been written in his poems and the poems had not been written, all the names mentioned in the poems would have been forgotten in time. However, thanks to Şenlik, people are somehow immortalized. On this occasion, Şenlik was instrumental in bringing to life not only the names of those whom he loved and praised but also those whom he disliked and vilified.

Oral cultural products are a source of history in many places. Therefore, oral history has become an important field of study in recent years. In particular, the society's view, reaction, thought, etc. to historical events. They constitute the most sincere, reliable, source on such matters. One of these sources is the poems of minstrels. Minstrels are people who come out of the people, feed on the people, and are always in the people. Therefore, we can find the feelings and thoughts of the people most clearly in the poems of the minstrels. Şenlik's poems are of great value at this point. Şenlik's poems can be used in many ways in historical and retrospective sociological studies to be made about the region.

